

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการรับสินบน

ของ สถานีตำรวจทางหลวง 1 กองกำกับการ 8 กองบังคับการตำรวจทางหลวง

ส่วนที่ 1 บทนำ

ปัจจุบันการดำเนินงานขององค์กรต้องเผชิญกับสภาพความไม่แน่นอน อีกทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กรอันก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยง โดยความเสี่ยงนั้นจะส่งผลกระทบในเชิงลบ การบริหารความเสี่ยงจึงเป็นเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่สำคัญตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ช่วยในการบริหารงานและการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตามควบคุมและวัดผล การปฏิบัติงาน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ ลดการสูญเสียและโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร

ภายใต้สภาวะการดำเนินงานขององค์กร ย่อมมีความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานหรือเป้าหมายขององค์กร จึงมีความจำเป็นต้องจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ โดยระบุความเสี่ยงว่ามีปัจจัยใดบ้างที่กระทบต่อการดำเนินงานหรือเป้าหมายขององค์กร วิเคราะห์ความเสี่ยงจากผลกระทบและโอกาสที่เกิดขึ้น จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง กำหนดแนวทางในการจัดการกับความเสี่ยง และต้องคำนึงถึงคุณค่าในการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กร จะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีเหตุการณ์ทุจริต หรือในกรณีพบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาก็จะน้อยลง หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าการที่ไม่มีการประเมินความเสี่ยง การทุจริตเลย ประกอบกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้นำเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยให้หน่วยงานภาครัฐประเมินความเสี่ยงต่อการรับสินบนมาใช้เป็นเกณฑ์การประเมินการดำเนินงานของส่วนราชการ เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้มีความโปร่งใส ลดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในองค์กร

ดังนั้น สถานีตำรวจทางหลวง 1 กองกำกับการ 8 กองบังคับการตำรวจทางหลวง จึงได้จัดทำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ในสายงานต่าง ๆ ที่อาจมีการเรียกรับสินบน หรือการทุจริตของเจ้าหน้าที่ หรือเกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการรับสินบนในการปฏิบัติงาน ลดโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ และทำให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน

ส่วนที่ 2 การประเมินความเสี่ยงต่อการรับสินบน

การประเมินความเสี่ยงต่อการรับสินบน

พิจารณาจาก 2 ปัจจัย คือ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น

ศัพท์เฉพาะ คำนิยาม

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
ความเสี่ยงต่อการรับสินบน (Bribery Risk)	การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ที่อาจก่อให้เกิดการรับสินบน ในอนาคต
ความเสี่ยง (Risk)	ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์บางอย่างซึ่งมีผลกระทบทำให้ การดำเนินงาน ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด หรือเบี่ยงเบนไปจาก ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลในทางบวกหรือทางลบ ก็ได้ ผลกระทบทางลบ เรียกว่า ความเสี่ยง ผลกระทบทางบวก เรียกว่า โอกาส
ความเสี่ยง/ปัญหา	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่ยังไม่เกิด ต้องหามาตรการควบคุม ปัญหา : เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว รู้อยู่แล้ว ต้องแก้ไขปัญหา เช่น การไม่มีความรู้หรือไม่มีความเข้าใจ คือ ปัญหา ไม่ใช่ความเสี่ยง เป็นต้น
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอย่างไรบ้าง
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงต่อการรับสินบน (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก 2 ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงต่อการรับสินบน (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการหรือโครงการ

เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ 1 เกณฑ์โอกาสที่จะเกิด (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
5	เหตุการณ์อาจเกิดขึ้นได้สูงมาก แต่ไม่เกินร้อยละ (ร้อยละ 3)
4	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง แต่ไม่เกินร้อยละ (ร้อยละ 2)
3	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นไม่เกิน (ร้อยละ 1)
2	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นไม่เกิน (ร้อยละ 0.1)
1	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

ตารางที่ 2 เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
5	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก
4	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง
3	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง
2	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ
1	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก

ตารางที่ 3 ระดับความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	1	2	3	4	5
5	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
1	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

การประเมินความเสี่ยงต่อการรับสินบนของสถานีตำรวจทางหลวง 1
กองกำกับการ 8 กองบังคับการตำรวจทางหลวง

(1) รถบรรทุกน้ำหนักเกิน

ลำดับที่	ขั้นตอน การปฏิบัติงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk)	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
ประเด็น : รถบรรทุกน้ำหนักเกิน					
1	การตรวจค้นรถบรรทุก ที่บรรทุกน้ำหนักเกินกว่า มาตรฐานที่กำหนดไว้ ตามกฎหมาย	- มีการเสนอให้ หรือเรียกรับสินบน เพื่อแลกกับการไม่เปรียบเทียบปรับ ไม่จับกุมดำเนินคดี รถบรรทุก ที่น้ำหนักเกิน	3	5	สูงมาก (15)

(2) ส่วยทางหลวง/ส่วยสติกเกอร์

ลำดับที่	ขั้นตอน การปฏิบัติงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk)	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
ประเด็น : ส่วยทางหลวง					
1	การตรวจค้นรถยนต์ ที่สัญจรบนทางหลวง ที่พื้นที่รับผิดชอบ	- มีการเสนอให้ หรือเรียกรับสินบน เพื่อแลกกับการไม่เปรียบเทียบปรับ ไม่จับกุมดำเนินคดี	3	5	สูงมาก (15)
ประเด็น : ส่วยสติกเกอร์					
2	การตรวจค้นรถยนต์ หรือรถบรรทุกที่มี สติกเกอร์หนัารถเพื่อให้ ผ่านด่านตรวจแม้ว่า จะกระทำผิดกฎหมาย	- มีการเสนอให้ หรือเรียกรับสินบน เพื่อออกเป็นสติกเกอร์สัญลักษณ์ ไม่ให้มีการตรวจค้นรถยนต์ หรือ รถบรรทุกแม้จะกระทำผิดกฎหมาย	3	5	สูงมาก (15)